KELLÉKSZAVATOSSÁGI IGÉNYEK ÉRVÉNYESÍTÉSE A PERES ELJÁRÁSBAN*

Torma Beáta[1]

A vásárlás a mindennapjaink részévé vált, akár interneten, akár hagyományos boltban tesszük azt. Gyakran előfordul, hogy a megvásárolt termék a rendeltetésszerű használat ellenére meghibásodik, vagy nem úgy működik, ahogyan a szerződés, illetve a használati és kezelési útmutató alapján elvárható lenne. A vevő minden meghibásodott termék esetében élhet kellékszavatossági jogaival. Szinte észrevétlenül is egy jogi védőháló veszi körül a vásárlót, mely az elmúlt években egyre inkább kitágult.

A jogharmonizációs kötelezettség teljesítését követően a jogalkotó a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényben (a továbbiakban: Polgári Törvénykönyv, vagy Ptk.) a nem fogyasztói szerződések vonatkozásában fogalmazta meg a szavatosságra vonatkozó előírásokat, míg a fogyasztó és vállalkozás közötti szerződésekre vonatkozó speciális szabályokat az adott helyen jelzi. A fogyasztókat megillető szavatossági jogok csak a fogyasztói szerződés esetén érvényesíthetőek, mint ahogyan a fogyasztókra kedvezőbb határidők is.

Fogyasztónak minősül a szakmája, önálló foglalkozása vagy az üzleti tevékenysége körén kívül eljáró természetes személy, azonban a hibás teljesítésről szóló fejezet fogyasztóra vonatkozó rendelkezéseit a szakmája, önálló foglalkozása vagy üzleti tevékenysége körén kívül eljáró, a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló törvény szerinti mikro-, kis- és középvállalkozásra is alkalmazni kell. Vállalkozás a szakmája, önálló foglalkozása vagy üzleti tevékenysége körében eljáró személy.

Jelen tanulmány a kellékszavatossággal kapcsolatos legfontosabb szabályok és a joggyakorlat ismertetésére vállalkozik, bemutatva miképpen fejlődött a hazai és az uniós jog, valamint joggyakorlat a fogyasztók védelmének érdekében.

1. Szavatossági igények fogalma és típusai

Olyan szerződés alapján, amelyben a felek kölcsönös szolgáltatásokkal tartoznak egymásnak, és a szolgáltatott dolog a teljesítés időpontjában nem felel meg a jogszabályban vagy a szerződésben meghatározott tulajdonságoknak, a kötelezett felelősséggel (kellékszavatosság) tartozik.

* DOI 10.21867/KjK/2026.3.1.

[1] *Dr. Torma Beáta,* bírósági titkár, Debreceni Törvényszék

A kellékszavatosság fogalmi eleme, hogy a felek kölcsönösen tartoznak egymásnak szolgáltatással, vagyis a szerződés visszterhes. A kötelezett teljesíthet hibásan akkor is, ha a szolgáltatást ingyenesen nyújtja, azonban a jogosult ilyenkor csak kártérítési igénnyel élhet, ha ennek külön törvényi feltételei fennállnak[2]. Ingyenes szerződések esetén kellékszavatossági helytállással a kötelezett nem tartozik.

A szavatosság akkor is terheli a kötelezettet (forgalmazót), ha állítása szerint a terméket a gyártó is hibásan szállította neki, azaz az eladó csak eladja, de nem gyártja a terméket. A fogyasztóval szemben mindig az felel, akivel a fogyasztó a szerződést köti, így a szavatosság alapján a forgalmazó helytállni tartozik.[3] A közvetlen szerződéses kötelezett köteles tehát a jogosult felé helytállni és a helytállási kötelezettség nemcsak a saját érdekkörében bekövetkezett hibákra terjed ki. Lehetősége van azonban a szavatossági következményeket a vele szerződéses kötelezettre áthárítani, így a szavatossági jogkövetkezmények láncolatban gördülhetnek végig a hiba tényleges okozójáig. A jogosult a hibás teljesítés szavatossági jogkövetkezményeit a közvetlen szerződéses kötelezett megkerülésével a szerződési láncolat valamelyik távolabbi résztvevőjével (alvállalkozók, forgalmazók, gyártók stb.) szemben közvetlenül nem érvényesítheti. Ez alól némiképp kivételt képez, hogy a fogyasztó és vállalkozás közötti szerződésben a Ptk. külön jogintézményként bevezeti a gyártó közvetlen szavatossági felelősségét[4]: a termékszavatosságot.[5]

A Polgári Törvénykönyv a szavatossági igényeket zárt rendszerbe foglaltan határozza meg, melyen belül sorrendet állít fel arra nézve, hogy a jogosult mely feltételek fennállta esetén, milyen kötelezettség teljesítését követelheti.[6]

A szavatossági jogok rendszerében egyértelmű elsőbbséget élveznek a természetbeni teljesítést biztosító jogok: a kijavítás vagy kicserélés. Az árleszállítás, a hiba jogosult általi kijavítása vagy kijavíttatása és az elállás csak másodsorban alkalmazható jogosultságok.

1.1. Javítás, csere

Kellékszavatossági igényként a jogosult első lépcsőben választása szerint kérheti a dolog kijavítását vagy kicserélését. E választási lehetőséget azonban korlátozza az arányosság elve, azaz a jogosult és a kötelezett érdekeinek

[2] A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:147. § (1)-(2) bek.
[3] Szikora Veronika - Hajnal Zsolt (2009): *Fogyasztói jogérvényesítés a mindennapokban*, Debrecen, Center-Print Kft., 17.
[4] Vékás Lajos-Gárdos Péter (2014): *Kommentár a Polgári Törvénykönyvhöz 2. kötet,* Budapest, Wolters Kluwer Kft., 1579.
[5] Ptk. 6:168-6:170. §
[6] Petrik Ferenc (1995): *Szavatosság, jótállás és fogyasztóvédelem*, Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 38.

arányos védelme. A választott szavatossági jog nem okozhat aránytalan többletköltséget a kötelezettnek és indokolatlan érdeksérelmet (kényelmetlenséget) a jogosultnak.

Ennek eldöntéséhez vizsgálandó a dolog hibátlan állapotban képviselt értéke, a szerződésszegés súlya és a szavatossági jog teljesítésével a jogosultnak okozott kényelmetlenségek. Ez azt jelenti például, ha egy nadrágot visszaviszek a kereskedőhöz azzal, hogy a varrásnál szétnyílt és cserét kérek, a forgalmazó jogszerűen mondhatja azt, hogy elvégzi a nadrág javítását, átvarrását, mivel a kijavítás így megfelelően teljesíthető, míg a csere ehhez képest aránytalan többletköltséget eredményezne számára. Más a helyzet azonban akkor, ha például a megvásárolt új autó fényezésén találhatóak mélyebb karcolások, mely újrafényezéssel javítható lenne, de az a hibátlan új autóhoz képest az értékén jelentősen csökkent, nem beszélve a jogosultnak okozott kellemetlenségért akár a szavatossági jog teljesítésének időigényét tekintve is. Ilyenkor a fogyasztó joggal kérhet kicserélést, míg az eladó nem hivatkozhat alappal arra, hogy ez számára jelentős többletköltséggel jár. Minden alkalommal mérlegelendő az, hogy az értékcsökkenés mértéke, vagy a többletköltség megalapozza-e a cserére való áttérést.

A kijavítás helyett csere abban az esetben is kérhető, ha a kijavítás teljesítése lehetetlen, vagy azt a kötelezett nem tudja elfogadható módon elvégezni. Elvárható ugyanis a javítástól, hogy a szolgáltatás vagy szolgáltatott dolog rendeltetésszerűen legyen tovább használható és a hiba ne térjen vissza. Az e körben kialakult bírói gyakorlat értelmében, a dolog kicserélése iránti igényt nem alapozza meg az első sikertelen javítás[7], de háromszori javítás után, a negyedik meghibásodásnál, amennyiben a hiba jellege ugyanolyan, vagy hasonló, kérhető a csere arra hivatkozással, hogy a hiba nem javítható.[8]

A kicserélés ugyanolyan termékre történő cserét jelent. Amennyiben a fogyasztó és a vállalkozás megegyezik abban, hogy cseréként egy másik terméket kapjon a jogosult, ennek nincs akadálya.[9]

A kijavítást vagy kicserélést megfelelő határidőn belül, a jogosult érdekeit kímélve, a jogosultnak okozott jelentős kényelmetlenség nélkül kell elvégezni. A jogalkotó a szolgáltatások és hibák számos variációjára tekintettel nem határoz meg konkrét határidőt a kijavításra és kicserélésre. Ahhoz, hogy eldönthessük mi minősül „megfelelő" határidőnek, a termék tulajdonságait és a jogosult által elvárható rendeltetését kell figyelembe venni. Ha azonban például a szerviz maga vállalta a jótállási jegyen, írásban, hogy mi az a legkésőbbi időpont, melyre a vállalt munka elkészül, az a szerviz oldaláról egyoldalú kötelezettségvállalásnak minősül és köti őt. Amennyiben a javítás határidőre

[7] BH2008.116.
[8] Szikora – Hajnal (2009): *i.m.* 32.
[9] Szikora – Hajnal (2009): *i.m.* 35.

nem készül el, a fogyasztó kérheti a kicserélést.[10] A jogosultnak sem a kijavításhoz, sem a kicseréléshez nincsen joga, ha ezek teljesítése lehetetlen, vagy aránytalan többletköltséget, ésszerűtlen nehézséget jelentene a kötelezett számára.

A második lépcsőben a jogosult árleszállítást követelhet, vagy a hibát maga kijavíthatja, kijavíttathatja a kötelezett költségére, vagy elállhat a szerződéstől, amennyiben a kötelezett a kijavítást, illetve a kicserélést megfelelő határidőn belül nem vállalta, azoknak a jogosult érdekeit kímélve nem tud eleget tenni, vagy a jogosult a kötelezett általi kijavításhoz és kicseréléshez fűződő érdekmúlását bizonyítja.[11]

A jogosultat terheli a bizonyítási kötelezettség a tekintetben, hogy a kötelezett általi kijavításhoz és kicseréléshez fűződő érdeke megszűnt. Az érdekmúlás nemcsak azt jelentheti, hogy a jogosultnak megszűnt valamely szolgáltatásra (dologra) vonatkozó szükséglete, hanem azt is, hogy a jogosultnak a hibás teljesítés körülményei, a kötelezett hozzáállása, magatartása miatt indokoltan rendül meg a bizalma abban, hogy a kötelezett a javítást a méltányos érdekeinek sérelme nélkül, megfelelő határidőn belül el tudja végezni. Az érdekmúlás tehát szubjektív okból is bekövetkezhet.[12]

Az e körben kialakult joggyakorlat alapján a második lépcsőbe tartozó szavatossági jogok érvényesítésének nem előfeltétele az, hogy a jogosult előzetesen eredménytelenül felhívja a kötelezettet a dolog kijavítására vagy kicserélésére. A jogosult bizonyíthatja, hogy a kötelezett által elvégzendő kijavítás vagy kicserélés az eset összes körülményére figyelemmel nem áll érdekében és megalapozottan tart igényt az árleszállításra, a kijavítási költség megfizetésére, vagy áll el a szerződéstől. Ha a kötelezett vitatja a hibás teljesítés tényét, az egyúttal azt jelenti, hogy a kijavítást, kicserélést nem vállalja. A jogosult ilyen esetben a kötelezett előzetes felhívása nélkül a második lépcsőbe tartozó szavatossági jogát jogszerűen érvényesítheti.[13]

1.2. Javítás, javíttatás a kötelezett költségére

A jogosult a kötelezett költségére történő javításra vagy javíttatásra tarthat igényt, ha a hiba jellegére, a hibás teljesítés körülményeire, vagy a kötelezett hozzáállására, illetve a mindezek miatt bekövetkező bizalomvesztésre figyelemmel megszűnt az ahhoz fűződő érdeke, hogy a hibát a kötelezettel javíttassa ki.[14] Ha a kötelezett a dolog kijavítását nem vállalta, a jogosult a hibát

[10] Szikora – Hajnal (2009): *i.m.* 33.
[11] Vékás – Gárdos (2014): *i.m.* 1580.
[12] Kúria 1/2012. (VI. 21.) PK vélemény 8. pont
[13] Kúria 1/2012. (VI. 21.) PK vélemény 3. pont
[14] BH2013. 242.

a kötelezett költségére maga is kijavíthatja, vagy mással kijavíttathatja. A bírói joggyakorlat értelmében, a jogosult a hiba kijavításának várható költségét akkor is követelheti, ha a kijavítás ténylegesen még nem történt meg. Előfordulhat, hogy a jogosult a hiba kijavítását nem végezteti el azonnal, mert nem rendelkezik megfelelő anyagi fedezettel hozzá, vagy azt későbbi időpontban, felújítási, bővítési munkákkal együttesen tervezi. Ilyenkor a jogosult követelheti a hiba kijavíttatásával felmerülő, előreláthatható és indokolt költségeit.[15] Ilyen esetben az vizsgálandó, hogy a kijavítás a jogosultnak milyen indokolt költséget okoz.[16] A javíttatás költségei megtérítésének igénylése bizonyított tételes költségszámítást feltételez, azaz a jogosult a hiba kijavíttatásával indokoltan felmerülő költségei megtérítését követelheti.[17] Fontos megjegyezni, hogy 2022. január 1-től a Ptk. szabályai kiegészültek azzal a speciális szabállyal, miszerint fogyasztó és vállalkozás közötti – ingó dolognak minősülő áru adásvételére, digitális tartalom szolgáltatására vagy digitális szolgáltatások nyújtására irányuló – szerződés esetén a fogyasztó kellékszavatossági jogai gyakorlása keretében a hibát a kötelezett költségére maga nem javíthatja ki, illetve mással sem javíttathatja ki azt.

1.3. Árleszállítás

Az árleszállítás a kijavítási költség igényléséhez hasonlatosan a hiba miatti pénzbeli követelés, mely – a javítási költség számításától eltérően - a szolgáltatás hibájával összefüggő érdeksérelemmel arányosan az ellenszolgáltatás egészének vagy - ha a hiba a szolgáltatás egészének rendeltetésszerű használatát nem akadályozza - behatárolható részének százalékos csökkentését jelenti. A százalékos árcsökkentés tehát nem tételes költségszámítás, hanem a jogosulti érdeksérelem különböző összetevőinek együttes mérlegelése eredményeként határozandó meg. Mérlegelési szempont lehet a kijavítást követően fennmaradó, ennek ellenére bekövetkező értékcsökkenés mértéke (esztétikai értékcsökkenés; használati értékcsökkenés: mennyiben csökken az átadott dolog rendeltetésszerű használhatósága, várható élettartama; forgalmi értékcsökkenés: a fennálló és megmaradó jogi, műszaki hiányosságok, a javítás ténye milyen mértékben, mennyiben csökkenti a dolog használati és piaci értékét)[18], a hiba miatti, illetve a kijavítás során felmerülő egyéb használati korlátozások, kényelmetlenségek is. Az árleszállítás alapja a szolgáltatás ellenértéke. Az árleszállítás megállapításánál a bíróságnak arra kell

[15] Vékás – Gárdos (2014): *i.m.* 1582.
[16] A Kúria 1/2014. Polgári jogegységi határozata a Legfelsőbb Bíróság e tárgyban született GK 47. számú állásfoglalását továbbra is megfelelően irányadónak tekinti.
[17] Vékás – Gárdos (2014): *i.m.* 1583.
[18] BDT2007. 1688.

törekednie, hogy a megbomlott értékegyensúly az ellenszolgáltatás csökkentésével helyreálljon.[19] Azt kell megállapítani, hogy a dolog szavatossági hibái milyen mértékben sértik a jogosultnak a hibátlan teljesítéshez fűződő érdekét, és ez az érdeksérelem a szerződésben kikötött vételár milyen összegű csökkentésével orvosolható.

Jakab Éva, a Szegedi Tudományegyetem egyetemi docense, egy tanulmányában kifejtette, miszerint a felek között kölcsönösen kialkudott vételár fontos, mivel a bíróságnak a konkrét szerződésből kell kiindulnia. A forgalmi érték az objektív viszonyítási pont, a javítási költség pedig támpont lehet a kellékhiba nagyságának pénzben való kifejezésénél. Ha a vételárból levonjuk a hiba becsült értékét, akkor egy objektív eredményhez, a hibás dolog forgalmi értékéhez jutunk. Ez első ránézésre nagyon igazságosnak tűnhet, ám ez a számítási mód akkor lenne kielégítő, ha az adásvételi szerződésnél a vételár egybeesne a forgalmi értékkel. Ez azonban egyáltalán nem jellemző. Az adásvétel természetes tartalma a nyerészkedési szándék, az ügyletkötő felek mindig igyekeznek túljárni egymás eszén. Ha viszont a bíróság az eladáskori, tényleges forgalmi értékhez ragaszkodik, figyelmen kívül hagyja a szerződési szabadságot. Már a római jogban is alkalmazott becslési módszerrel azonban a bíró megőrizheti a felek által a szerződésben rögzített ár-érték viszonyt. E szerint szakértő állapítja meg a hibás és hibátlan áru eladáskori forgalmi értékét, melyek különbözete kerül levonásra a vételárból. Az árleszállítás - e szerint - az értékkülönbség visszafizetését jelentette. Jakab Éva tanulmányában szorgalmazta ezen, objektív, forgalmi értékhez igazodó, kétezer éves hagyománnyal bíró, kipróbált és jól bevált meghatározási modell beépítését a bírósági gyakorlatba.[20]

1.4. Elállás, irreverzibilis szolgáltatás esetén felmondás

A második lépcsőben, alternatív szavatossági jogként érvényesített elállás gyakorlása esetén különösen irányadó az arányosság elve.

Az e körben kialakult bírói joggyakorlat szerint, a legsúlyosabb szavatossági igény gyakorlása során mérlegelni kell, hogy a kötelezettnek más szavatossági igény teljesítésével összehasonlítva aránytalan többletköltséget, érdeksérelmet eredményez-e, figyelembe véve a szolgáltatott dolog hibátlan állapotban képviselt értékét, a szerződésszegés súlyát, és a szavatossági jog teljesítésével a jogosultnak okozott kényelmetlenséget is.[21]

[19] Kúria GK 47. számú állásfoglalása
[20] Jakab Éva (2000): Az árleszállítás mértéke a szavatossági perben. *Jogtudományi Közlöny*, 54/9., 326-333.
[21] BDT2005. 1201.

A Polgári Törvénykönyv rögzíti, hogy jelentéktelen hiba miatt elállásnak (felmondásnak) nincs helye. Azt, hogy mi minősül jelentéktelen hibának, mindig az adott ügy körülményeit gondosan vizsgálva dönthető el.

Több jogeset kapcsán is nyomon követhető azon bírói gyakorlat kikristályosodása, miszerint a jogosult elállása jogszerű, ha a szolgáltatás tárgyának használata (üzemeltetése) során nagyszámú, önmagában akár kisebb súlyú meghibásodás következett be, és a jövőben is sorozatos - bár javítható - hibák előfordulásával kell számolni. A többszöri, eredménytelen javítás - a hiba nagyságrendjétől függetlenül - arra utal, hogy a hiba ésszerű határidő alatt, a jogosult érdekeinek sérelme nélkül nem javítható.[22] A Szegedi Ítélőtábla a Pf.III.20.528/2007. számú döntésében akként foglalt állást, miszerint ha a nagy értékű, új személygépkocsi rövid időközönként többször meghibásodik, és az egyes javítások ellenére újabb és újabb hibák jelennek meg, arra enged következtetni, hogy a kijavítás rövid idő alatt a jogosultnak a folyamatos használathoz fűződő érdekei sérelme nélkül nem lehetséges, mert a hibák felmerülésével a jövőben is számolni lehet, így függetlenül attól, hogy azok javíthatók, a jogosult a szerződéstől jogszerűen állhat el.[23] Ugyanezen jogértelmezés jelenik meg a Kúria Pfv.V.20.369/2014. számú határozatában. Adott jogesetben a felperes részére értékesített új gépjármű a rendelkezésre álló bizonyítékok szerint az átadását követően számos alkalommal meghibásodott, az ismétlődően jelentkező hibát pedig az alperes nem tudta megszüntetni. A felperes emiatt nem tudta a járművet - az új személygépkocsik esetében elvárható módon - folyamatosan, megszakítás nélkül használni, a későbbiekben is újabb és újabb meghibásodások jelentkezésére kellett számítania, a már bekövetkezett meghibásodások és javítások pedig számára nyilvánvalóan kényelmetlenséget és időveszteséget okoztak. Mindezekre tekintettel a Kúria a felperes adásvételi szerződéstől való elállását jogszerűnek minősítette.[24]

Az elállás a szerződést felbontja. Ilyenkor a szerződés a megkötésének időpontjára visszamenő hatállyal szűnik meg és a már teljesített szolgáltatások visszajárnak. Ez azt jelenti, hogy a szerződéstől való jogszerű elállás esetén a bíróságnak a szerződéskötést megelőző állapot visszaállításáról kell döntenie. Főszabályként a kölcsönösen teljesített szolgáltatások visszatérítése is kétoldalúan és egyidejűleg történhet. A jóhiszeműség és tisztesség követelményének megfelelően, csak az a fél követelheti eredményesen a neki visszajáró szolgáltatást, aki egyidejűleg hajlandó a másik szerződő féltől kapott

[22] ÍH2005. 112., BH1992. 263

[23] BDT2009. 2088.

[24] BH2015. 62.: Ha a gépjármű az adásvételi szerződés teljesítését megelőzően keletkezett okból az életkorához és a futásteljesítményéhez képest rendkívül gyakran, sorozatosan meghibásodik, és a kötelezett a hibát többször eredménytelenül kísérli meg kijavítani, a jogosult pedig emiatt a dolgot nem tudja folyamatosan, tartósan rendeltetésszerűen használni, a jogosult megalapozottan állhat el a hibás teljesítésre tekintettel a szerződéstől [1959. évi IV. tv. 306. § (1), (3) bek.].

szolgáltatást visszaszolgáltatni.[25] A bíróságnak rendelkeznie kell az ellenérdekű fél részére visszajáró szolgáltatásról abban az esetben is, ha a fél ilyen tartalmú ellenkérelmet vagy viszonkereseti igényt nem terjesztett elő, hiszen a felperes elállásra alapított jogszerű keresete csak úgy teljesíthető, ha a bíróság egyidejűleg kötelezi a felperest a részére nyújtott szolgáltatás visszaadására.[26]

A Kúria jogértelmezése szerint nem akadálya az elállás gyakorlásának, ha a jogosult a dolgot a hibás teljesítés miatt, vagy a kötelezett érdekkörébe tartozó bármely más okból lényegesen értékcsökkent állapotban vagy egyáltalán nem tudja visszaszolgáltatni. Ilyenkor az elállási jog gyakorlása nem valósít meg joggal való visszaélést, hiszen a régi Ptk. 320. § (3) bekezdésének azon rendelkezése, amely szerint nem gyakorolhatja az elállási jogát az a fél, aki a már megkapott szolgáltatást nem, vagy csak tetemesen csökkent értékben tudja visszaszolgáltatni, kizárólag a szerződésen alapuló elállási jog gyakorlására vonatkozik. Az elállás jogkövetkezményeként ilyen esetben nem a szerződéskötést megelőző állapot helyreállítására kerül sor, hanem a jogalap nélküli gazdagodás elve alapján rendeli el a bíróság az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás ellenértékének pénzbeni megtérítését.[27]

Az elállás jogszerűségét a bíróságnak az ítélet rendelkező részében nem kell megállapítania, az e tárgyban kialakult álláspontját az ítélet indokolásában kell kifejtenie.

2. Igényérvényesítési határidők

A jogosult a hiba felfedezése után késedelem nélkül köteles a hibát a kötelezettel közölni. Fogyasztói szerződések esetén a hiba felfedezésétől számított két hónapon belül közölt hibát késedelem nélkül közöltnek kell tekinteni. A kifogás késedelmes közlésének az a következménye, hogy a késedelemmel okozati összefüggésben felmerülő kárt, többletköltségeket - így különösen az időközi állagromlás, a javítás terjedelmének megnövekedése, illetve a kijavíttatás költségeinek az időmúlás, az időközi áremelkedések miatti megemelkedése - a jogosultnak kell viselnie. Ezen jogosulti késedelem a kötelezett egyidejű késedelmét kizárja, ezért ha a jogosult pénzfizetésre irányuló szavatossági igényt érvényesít (árleszállítás, kijavíttatási költség megtérítése), késedelmi kamatot csak a késedelmes közlés időpontjától számíthat fel. [28] A

[25] A hibás teljesítéssel kapcsolatos egyes jogalkalmazási kérdésekről szóló 1/2012. (VI.21.) PK vélemény 9. pont
[26] BH2012. 94.
[27] A hibás teljesítéssel kapcsolatos egyes jogalkalmazási kérdésekről szóló 1/2012. (VI.21.) PK vélemény 9. pont
[28] Vékás – Gárdos (2014): *i.m.* 1586.

késedelem nélküli közlés kötelezettsége a hibás teljesítéssel okozott kártérítésre is vonatkozik.[29]

A hibát kellő időben be kell jelenteni az eladónál (kötelezett) és erről jegyzőkönyvet kell felvetetni. A szavatossági igények intézésének eljárási kérdéseit részben a Ptk., részben pedig a fogyasztó és vállalkozás közötti szerződés keretében eladott dologra vonatkozó szavatossági és jótállási igények intézésének eljárási szabályairól szóló 19/2014. (IV.29.) NGM rendelet is szabályozza.[30]

Nem fogyasztói szerződések esetén a szavatossági igény érvényesítése során a jogosult köteles bizonyítani, hogy a dolog hibája a teljesítéskor már megvolt. A fogyasztó védelmét biztosító rendelkezés a Ptk. 6:158. §-a, miszerint fogyasztói szerződés esetén az ellenkező bizonyításig vélelmezni kell, hogy a teljesítést követő hat hónapon belül a fogyasztó által felismert hiba már a teljesítés időpontjában megvolt. Nem érvényesül a vélelem akkor, ha az a dolog természetével (pl. hat hónapnál rövidebb természetes élettartam) vagy a hiba jellegével (pl. gyorsan romló dolgok) összeegyeztethetetlen. E jogszabályhely lényegében azt jelenti, hogy a teljesítést/vásárlást követő hat hónapon belül jelentkező hiba esetén a bizonyítási teher megfordul, az igényérvényesítéshez elegendő a hiba bejelentése. Amennyiben a kötelezett mentesülni kíván, neki kell bizonyítania, hogy a hiba a teljesítést követően keletkezett.[31] A hat hónapon túl érvényesített fogyasztói igény tekintetében viszont a fogyasztót terheli a bizonyítási kötelezettség, hogy a hiba a termékben már a teljesítéskor is megvolt.

A kellékszavatossági igények érvényesítését kizárólag elévülési természetű határidők korlátozzák, a törvény megszüntette az 1959-es Ptk-ban rögzített jogvesztő határidőket. A jogalkotó abból indult ki, hogy a szolgáltatott terméknek megállapítható a természetes elhasználódás által behatárolt élettartama, melynek eltelte után már nem várható el a kötelezettől a hiba orvoslása.[32] A szavatossági igény érvényesítésére nyitva álló elévülési határidő nem fogyasztói szerződések esetén a teljesítés időpontjától számított egy év, míg fogyasztói szerződések esetében a teljesítést követő két év. Ha a fogyasztó és a vállalkozás közötti szerződés tárgya használt dolog, a felek rövidebb elévülési időben is megállapodhatnak, de egy évnél rövidebb elévülési idő nem köthető ki. Ha a szerződés tárgyát képező dolog ingatlan, akkor a kellékszavatossági igény a teljesítéstől számított öt éven belül érvényesíthető. [33]

[29] BDT2010. 2178., BDT2008. 1800.
[30] Szikora – Hajnal (2009): *i.m.* 18.
[31] Szikora – Hajnal (2019): *i.m.* 26.
[32] a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény indokolása XXIV. fejezet 2. pont
[33] Fazekas Judit (2007.): *Fogyasztóvédelmi jog,* Budapest, CompLex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft., 125-126.

A szavatossági határidő elévülési természetű, azaz alkalmazni kell rá a Ptk-nak az elévülés nyugvására és félbeszakadására vonatkozó rendelkezéseit. Az elévülés nyugvásának általános szabályaiból (Ptk. 6:24. § (1)-(2) bek.) következik, hogy ha a jogosult a szavatossági igényét az elévülési határidő alatt menthető okból nem tudja érvényesíteni (pl. azért, mert a hiba csak később vált felismerhetővé), akkor a jogosult a menthető ok megszűnésétől (adott esetben a hiba felismerésétől) számított három hónapi, fogyasztói szerződések és ingatlan esetében egy évi határidő alatt gyakorolhatja szavatossági jogait.[34]

Azt, hogy mi tartozik a menthető okok körébe a bírói gyakorlat munkálta ki. Általában elmondható, hogy az elévülés nyugvásának megszűnte szempontjából annak van jelentősége, hogy a sérelmet szenvedett mikor jutott teljeskörűen az igényérvényesítéshez szükséges információk birtokába. Különösen a tartós használatra rendelt, nagy értékű dolgok meghibásodása esetén van kiemelt jelentősége annak, hogy a hiba „megjelenését" követően a hiba eredete, annak következményei, a helyreállítás költségkihatásai, azaz a hiba által okozott érdeksérelem jellege és nagyságrendje, adott esetben drasztikus mivolta, mikor vált a laikus jogosult számára egyértelműen felismerhetővé. Ez gyakran akkor következik be, amikor a hiba jellegét, természetét, eredetét szakember megvizsgálja és szakvélemény értékeli a felmerült rendellenességeket, hibaokokat, utal a kijavítás célszerű módjára és annak költségvonzatára. Ilyenkor a szakvélemény beszerzéséig, tartalma megismeréséig, a jogosult menthető okból nem fordul bírósághoz, az elévülés nyugszik.[35]

A Szegedi Ítélőtábla a Gf.I.30.466/2010. számú eseti döntésében kifejtette, hogy a szavatossági határidő elévülésének nyugvása szempontjából menthető okot nem csupán az jelent, ha a jogosult valamely akadály miatt a jogsérelmét nem ismerheti fel, hanem az is, ha a jogsérelem felismerése és közlése után a felek között a jogsérelem rendezése érdekében komoly egyezségi tárgyalások folynak, vagy a kötelezett olyan magatartást tanúsít, amelynek alapján a jogosult alapos okkal bízhat abban, hogy a kötelezett a követelésnek önként - állami kényszer nélkül - eleget kíván tenni. A jogosultnak a bírósági perlésre szorítása nem lehet öncélú, az elévülésnek nem az a rendeltetése, hogy a jogosultat olyankor is perlésre kényszerítse, amikor egyébként a békés elintézés lehetősége ténylegesen fennáll.[36]

Menthető a jogosult személyében rejlő ok is lehet (pl. betegsége, cselekvőképtelenné válása, társasházaknál a közgyűlés összehívása szükséges a szavatossági igény érvényesítésére vonatkozó döntés meghozatalához), mely akadályozhatja a követelés érvényesítését.

[34] Vékás – Gárdos (2014): *i.m.* 1587.
[35] BDT2004.1057.
[36] BDT2011. 2511.

Az elévülés nyugvásának megszűnését eredményezi, ha a jogosult tudomást szerez mindazokról a hibával kapcsolatos tényekről, amelyek ismerete szükséges a hiba miatti szavatossági igény érvényesítéséhez, vagyis a hibajelenség észlelése mellett felismeri a hiba okát (azt, hogy a hiba a szerződéskötést megelőző vagy azt követő időszakban felmerült ok miatt jelentkezett), terjedelmét, jelentőségét és következményeit is. Az elévülés nyugvásának megszűnése ugyanis csak akkor következhet be, ha a jogosult a követelése érvényesíthetőségének helyzetébe került. Az, hogy a jogosult a hibát nem ismerte fel, ugyanakkor csak abban az esetben eredményezheti az elévülés nyugvását, ha a jogosult hibáján kívüli okból maradt el. Ha a jogosult a hibajelenség észlelését követő ésszerű időn belül a saját érdekkörében felmerült okból nem teszi meg az igényérvényesítéshez még szükséges tények megismerése iránti intézkedéseket (pl. nem fordul szakemberhez, nem kezdeményezi az előzetes bizonyítást), az elévülés nyugvásának jogkövetkezményei nem alkalmazhatók. [37]

Nem számít bele az elévülési időbe a kijavítási időnek az a része, amely alatt a jogosult a dolgot rendeltetésszerűen nem tudja használni. Az elévülés megszakításának Ptk. 6:163. §-ában szabályozott speciális esete, hogy a határidő a dolognak a kicseréléssel vagy a kijavítással érintett részére, illetve a kijavítás következményeként jelentkező hiba tekintetében újból kezdődik.[38] A szavatossági elévülési határidő szempontjából a kijavítás újabb, hibás szolgáltatásnak tekintendő, ezért a kijavítás hibája miatt a szavatossági elévülési idő a kijavítás teljesítésétől kezdődik.

Az elévülés nem szünteti meg a szavatossági jogot, hanem csak a bírósági úton történő érvényesítés lehetőségét. Az elévülést a bíróság nem veheti hivatalból figyelembe, csak a kötelezett erre való hivatkozása alapján. Az elévülés után teljesített szavatossági kötelezettség nem tekinthető jogcím nélkülinek, így – ellenkező megállapodás hiányában – ellenszolgáltatás sem követelhető érte.

A jogosult kellékszavatossági jogait az ugyanabból a szerződésből eredő követeléssel szemben kifogásként akkor is érvényesítheti, ha a kellékszavatossági igény elévült.

A szavatossági kifogás a keresettel szembeni védekezést szolgálja, azaz a kereset részbeni vagy teljes elutasítását eredményezheti, de nem vezethet a felperes marasztalására. A kifogás alapján a bíróság csak a felperes kereseti kérelmének korlátai között dönthet az alperes szavatossági igényéről, arra tehát nincs lehetősége, hogy a felperest ezen felül marasztalja bármely szavatossági

[37] a hibás teljesítéssel kapcsolatos egyes jogalkalmazási kérdésekről szóló 1/2012. (VI.21.) PK vélemény 11. pontja

[38] Menyhárt Anna (2009.): *Hétköznapi fogyasztóvédelem*, Budapest, LIGA Szakszervezetek, 16-18.; BDT2011. 2446

kötelezettségben. Ez azt jelenti, hogy a felperes pénzkövetelésével szemben az alperes (szavatossági igényre jogosult) is pénzkövetelést megtestesítő (pl. kijavítási költség megfizetése, árleszállítás iránti) szavatossági jogot érvényesíthet kifogásként és beszámíthatja a felperes követelésébe. Ekkor a szavatossági jog beszámítási kifogás formájában jelenik meg. Pénzköveteléssel szemben kijavításra és a kicserélésre vonatkozó szavatossági jogok kifogásként nem érvényesíthetőek.

Lehetőség van arra is, hogy a jogosult elállási jogára hivatkozással kifogásként kérje a vételár megfizetése iránti kereset elutasítását. A kifogás eredményeként a bíróság jogszerűnek fogadhatja el az alperes szerződéstől való elállását és ezért nem marasztalja az alperest a ki nem fizetett vételárban (más kérdés azonban az, hogy a felperes a hibás dolog visszaadását kérheti).[39]

A szavatossági jogok érvényesítésének feltételeire és a szavatossági jogok sorrendjére vonatkozó törvényi rendelkezéseket akkor is alkalmazni kell, ha a jogosult a szavatossági jogait kifogás útján érvényesíti.

A szerződésszegés általános szabályból következik, hogy a jogosult kijavítási vagy a kicserélési igénye teljesítéséig időlegesen jogszerűen elzárkózhat az ellenszolgáltatás arányos részének megfizetésétől (visszatartási jog).

A szavatossági igény érvényesítéséhez elegendő a szolgáltatás hibájának a szavatossági határidőn belül történő közlése, mely kiterjed mindazokra a hibaokokra, amelyekről esetleg csak a későbbiekben derül ki, hogy a hibát előidézték, vagy ahhoz hozzájárultak. A kötelezett vitatása esetén azonban a jogosultnak bizonyítania kell a teljesítés időpontjában a szolgáltatásban már megvolt hibaokokat.

Ettől eltérően, ha a jogosult a szavatossági igényét a dolognak - a megjelölt hiba szempontjából - elkülöníthető része tekintetében érvényesíti, majd a szavatossági határidőn túl a szolgáltatás más, ezzel össze nem függő hibája miatt is szavatossági igényt terjeszt elő, ez utóbbi szavatossági igény a dolog egyéb részeire elkésettnek minősül.[40]

3. Kellékszavatossági igény érvényesítésének módja

Előfordulhat, hogy a szolgáltatásnak, vagy a szolgáltatott dolognak többféle hibája van, amelyek közül egyes hibák javíthatóak, míg mások nem. Ilyenkor nincs akadálya annak, hogy a jogosult, a javítható hibák miatt kijavítást kérjen, vagy kijavítási költségigényt érvényesítsen, a többi hiba miatt pedig árleszállítást igényeljen. A jogosult ez esetben érdeksérelmét csak több szavatossági jog egyidejű gyakorlásával tudja orvosolni. Szükséges lehet ez

[39] Vékás – Gárdos (2014): *i.m.* 1592.
[40] Vékás – Gárdos (2014): *i.m.* 1593-1594.

akkor, ha például a javítás elvégzése után is fennmarad olyan hiba, amely a szolgáltatott termék rendeltetésszerű használatra való alkalmasságát, élettartamát vagy értékét csökkenti, illetve hátrányosan befolyásolja esztétikai hatását.

A fogyasztó és vállalkozás közötti szerződés keretében eladott dolgokra vonatkozó kellék-, termékszavatossági és jótállási igények intézésének eljárási szabályait a 19/2014. (IV. 29.) NGM rendelet tartalmazza. A rendeletben foglaltakat kell alkalmazni, ha a Ptk. szerinti fogyasztó és vállalkozás közötti szerződés esetén az eladott ingó dolog hibája miatt a fogyasztó a Ptk. szerinti kellékszavatossági, vagy termékszavatossági igényt, vagy jogszabály alapján őt megillető jótállási igényt érvényesít. A jogszabály rögzíti, hogy a fogyasztó és vállalkozás közötti szerződésben a felek megállapodása e rendelet rendelkezéseitől a fogyasztó hátrányára nem térhet el. A fogyasztó hátrányára eltérő szerződési kikötés helyébe ezen rendelet rendelkezései lépnek.

Szavatossági igénye érvényesítésekor a szerződés megkötését a fogyasztónak kell bizonyítania. Ha a vállalkozás a szerződés megkötését vitatja, fel kell hívnia a fogyasztó figyelmét a panasztétel lehetőségére és a panasz intézésének - a fogyasztóvédelemről szóló törvényben foglaltakkal összhangban álló - módjára. A vásárlás során az eladó mindig köteles blokkot, nyugtát, vagy kérésre számlát adni, míg kötelező jótállás alá eső terméknél jótállási jegyet. A vásárlásról kapott bizonylatot, jótállási jegyet szükséges gondosan megőrizni, hiszen az esetleges minőségi kifogás csak ennek birtokában érvényesíthető. A jogi szabályozás értelmében a szerződés megkötését bizonyítottnak kell tekinteni, ha a fogyasztó bemutatja az ellenérték megfizetését igazoló bizonylatot (pl. számlát vagy nyugtát).[41]

Minőségi kifogásunkat a forgalmazónál és a kijavítás iránti jótállási igényt a szervíznél is bejelenthetjük. A fogyasztói igénybejelentésről a vállalkozás jegyzőkönyvet köteles felvenni, amelyben többek között rögzíti a fogyasztó által érvényesíteni kívánt jogot, továbbá a szavatossági vagy jótállási igény rendezésének módját vagy az igény, illetve az az alapján érvényesíteni kívánt jog elutasításának indokát. Ha a vállalkozás a fogyasztó szavatossági vagy jótállási igényének teljesíthetőségéről annak bejelentésekor nem tud nyilatkozni, álláspontjáról – az igény elutasítása esetén az elutasítás indokáról és a békéltető testülethez fordulás lehetőségéről is – 8 napon belül, igazolható módon köteles értesíteni a fogyasztót.

Ha a fogyasztó kijavítás iránti jótállási igényét közvetlenül a jótállási jegyen feltüntetett javítószolgálatnál érvényesíti, erről a javítószolgálat köteles a vállalkozást haladéktalanul értesíteni. A javítószolgálat a fogyasztó szavatossági vagy jótállási igényéről való tudomásszerzését követő 8 napon belül köteles

[41] Szikora – Hajnal (2009): *i.m.* 43.

igazolható módon értesíteni a vállalkozást, ha az ingó dolog nem javítható; ha annak javítása előreláthatóan tizenöt napnál hosszabb időt vesz igénybe, a javítás várható idejéről; illetve ha az ingó dolog javítása nem lehetséges harminc nap alatt. Ha a vállalkozás a fogyasztó szavatossági vagy jótállási igényének teljesítéséhez javítószolgálatot vesz igénybe, a vállalkozás a fogyasztó szavatossági vagy jótállási igényének teljesíthetőségéről a javítószolgálat fenti értesítésének beérkezését követően haladéktalanul értesíti a fogyasztót.

Ha a vállalkozás szavatossági vagy jótállási kötelezettségének a fogyasztó által érvényesíteni kívánt jogtól eltérő módon tesz eleget, azt jegyzőkönyvben indokolni köteles. A jegyzőkönyvben tájékoztatni kell a fogyasztót arról is, hogy fogyasztói jogvita esetén a fogyasztó a megyei (fővárosi) kereskedelmi és iparkamarák mellett működő békéltető testület eljárását is kezdeményezheti. Abban az esetben azonban, ha a forgalmazó vagy szerviz nem hajlandó jegyzőkönyvet kiállítani, úgy ezt panaszként rögzíthetjük a vásárlók könyvében, illetve panaszunkkal az üzlet működési helye szerint illetékes fogyasztóvédelmi hatósághoz fordulhatunk.[42]

A jegyzőkönyv másolatát haladéktalanul és igazolható módon át kell adni a fogyasztó részére. A vállalkozás a felvett jegyzőkönyvet a felvételétől számított három évig köteles megőrizni. [43]

Nincs jogszabályban objektíven meghatározva az, hogy mennyi ideje van a forgalmazónak, szervíznek a javításra, cserére. A fentebb hivatkozott rendelet csupán azt rögzíti, hogy a vállalkozásnak törekednie kell arra, hogy a kijavítást vagy kicserélést legfeljebb tizenöt napon belül elvégezze. Ha a kijavítás vagy a kicserélés időtartama a tizenöt napot meghaladja, akkor a vállalkozás a fogyasztót tájékoztatni köteles a kijavítás vagy a csere várható időtartamáról. Kijavításra vagy az igény teljesíthetőségének vizsgálata érdekében az ingó dolgot elismervény ellenében kell átvenni.[44]

Ezen rendelkezések megsértése esetén a fogyasztóvédelmi hatóság jár el a fogyasztóvédelemről szóló törvényben meghatározott szabályok szerint.

A szavatossági kötelezettség teljesítésével kapcsolatos járulékos (anyag-, munka-, továbbítási és egyéb) költségek a kötelezettet terhelik, de mindezen felül meg kell térítenie azokat a költségeket is, amelyek a szavatossági igény gyakorlásával összefüggésben a jogosultnál merültek fel (pl. szállítási, fuvarozási költség, ügyintézéssel együtt járó munkakiesés).[45]

[42] Szikora – Hajnal (2009): *i.m.* 44.
[43] A fogyasztó és vállalkozás közötti szerződés keretében eladott dolgokra vonatkozó szavatossági és jótállási igények intézésének eljárási szabályairól szóló 19/2014. (IV. 29.) NGM rendelet 4. §
[44] Szikora – Hajnal (2009): *i.m.* 44-46.
[45] Vékás – Gárdos (2014): *i.m.* 1594.

Ha a dolog meghibásodásában a jogosultat terhelő karbantartási kötelezettség elmulasztása is közrehatott, a szavatossági kötelezettség teljesítésével felmerült költségeket közrehatása arányában a jogosult köteles viselni, ha a dolog karbantartására vonatkozó ismeretekkel rendelkezett, vagy ha a kötelezett e tekintetben tájékoztatási kötelezettségének eleget tett (Ptk. 6:166. §).

Közismert tény, hogy sok terméket és berendezést a tartós, rendeltetésszerű használat érdekében folyamatosan vagy időszakonként karbantartani szükséges, melynek elmulasztása az élettartamát jelentősen megrövidítheti, idő előtti tönkremenetelét okozhatja. A karbantartás hiányából eredő hibák az üzemeltető (jogosult) terhére esnek akkor, ha a karbantartási feladatokat megfelelő módon a tudomására hozták (pl. olyan kezelési és használati útmutatót kapott, amely a karbantartási előírásokat is tartalmazza).[46]

A Szegedi Ítélőtábla Gf.I.30.363/2004. számú eseti döntésében megállapította, hogy ha a gépi berendezés meghibásodásához, károsodásához vezető műszaki folyamat alapvető és meghatározó oka az előírásoktól eltérő, nem megfelelő üzemeltetés miatt keletkezett, a saját érdekkörben felmerült mulasztás következményeit az üzemeltetőnek kell viselnie (önhiba). A javító-karbantartó tevékenységre irányuló szerződés lényege ugyanakkor abban áll, hogy a műszaki felülvizsgálat során ne csupán az objektív okból előállt, hanem esetleg az üzemeltetői mulasztásból eredő hibaokokat is felderítse és a súlyosabb következményeket megelőzze, elhárítsa. Amennyiben a javító-karbantartó vállalkozó ezzel összefüggésben mulaszt, a kár megosztásának lehet helye.[47]

Kicserélés vagy elállás gyakorlása esetén a jogosult nem köteles a dolognak azt az értékcsökkenését megtéríteni, amely a rendeltetésszerű használat következménye. Ez értelemszerűen magában foglalja azt is, hogy a kicserélés vagy elállás előtt hosszabb ideig – akár évekig is – használt hibás dolog visszaszolgáltatása esetén a jogosult a rendeltetésszerű használat időtartamára nem köteles használati díjat, vagy bármely más ellenértéket fizetni, használati díjat a visszatérítendő ellenértékből sem lehet levonni.[48]

A kiválasztott szavatossági jogot a jogosultnak egyértelműen és félreérthetetlenül meg kell határoznia kereseti kérelmében. A ius variandi szabálya értelmében a jogosult a választott szavatossági jogáról egy másikra térhet át.[49] A jogosult a perben ezen jogát akkor érvényesítheti, ha a Pp. szabályai a keresetváltoztatást lehetővé teszik. Ilyen esetben az is vizsgálandó, hogy az újonnan választott szavatossági jog érvényesítésének törvényi feltételei

[46] Vékás – Gárdos (2014): *i.m.* 1594-1595.
[47] BDT2006. 1413.
[48] Petrik (1995): *i.m.* 55.
[49] Vékás - Gárdos: *i.m.* 1584.

fennállnak-e.[50] Az áttéréssel a kötelezettnek okozott költséget a jogosult köteles kártalanításként megtéríteni, kivéve, ha az áttérésre a kötelezett adott okot, vagy az áttérés egyébként indokolt volt.[51] Ez a kötelezettnek okozott költség lehet például a már megkezdett javítás költsége, a javításhoz anyag beszerzése. A kötelezett magatartása akkor adhat alapot a más szavatossági jogra való áttérésre, ha nem teljesítette a terhére eső kötelezettségeket (például az eredetileg érvényesített szavatossági igény teljesítésével késlekedett, a kijavítást többször sikertelenül kísérelte meg, a csere során is hibás dolgot szolgáltatott).

Ha bizonyított hibás teljesítés esetén a jogosult olyan szavatossági joghoz ragaszkodik, amelynek a törvényi előfeltételei hiányoznak, így a keresetet el kellene utasítani, más szavatossági jog azonban jogszerűen megilletné, a Ptk. kivételesen lehetővé teszi, hogy a bíróság a választott szavatossági jogtól eltérő rendelkezést hozzon. A bíróság azonban nem kötelezhet olyan kellékszavatossági jog teljesítésére, amely ellen mindegyik fél tiltakozik.[52]

***

Összegezve megállapítható, hogy a kellékszavatosság a hétköznapi fogyasztók védelmét szolgálja. A tanulmány alapján kijelenthető, hogy a fogyasztói jogok folyamatosan soha nem voltak olyan erősek, mint a hatályos szabályozás alapján. Fontos azonban a fogyasztói jogok ismerete, hiszen segítségével gyorsabban, hatékonyabban rendezhető a probléma, ugyanakkor a fogyasztók nem mindig rendelkeznek teljeskörű információval arról, hogy pontosan milyen igényeket is támaszthatnak.

Kiemelhető, hogy a Nemzeti Kereskedelmi és Fogyasztóvédelmi Hatóság felügyeli a fogyasztók szavatossági és jótállási igényeinek intézését érintő tájékoztatási és adminisztratív jellegű előírások betartását, illetve széleskörű hatósági jogkörrel rendelkezik a szavatossággal és jótállással kapcsolatos tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok vonatkozásában is. A fogyasztói igények megalapozottságának eldöntése viszont főszabály szerint a bíróság, vagy adott esetben – a jogvita peren kívüli rendezése céljából – a békéltető testület hatáskörébe tartozik. Mint láthattuk, a kiválasztott szavatossági jogot a jogosultnak egyértelműen és félreérthetetlenül meg kell határoznia kereseti kérelmében. A ius variandi szabálya értelmében pedig a jogosult a választott szavatossági jogáról egy másikra térhet át.

A kellékszavatossági igényérvényesítés fentebb bemutatott szabályrendszere részletes, s azt gondolom kellő védelmet biztosít a fogyasztók számára. A szakirodalmi források alapján nem az igényérvényesítés módja az, amely

[50] Menyhárt (2009): *i.m.* 15-16.
[51] Ptk. 6:160. §
[52] Ptk. 6:161. §

problémát jelent, mint inkább a fogyasztók tudásának hiánya, és az igényérvényesítés gyakorlatban jelentkező korlátozottsága.

Források jegyzéke:

- Szikora Veronika - Hajnal Zsolt (2009.): *Fogyasztói jogérvényesítés a mindennapokban*, Debrecen, Center-Print Kft.
- Vékás Lajos - Gárdos Péter (2014.): *Kommentár a Polgári Törvénykönyvhöz 2. kötet,* Budapest, Wolters Kluwer Kft.
- Petrik Ferenc (1995.): *Szavatosság, jótállás és fogyasztóvédelem*, Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó
- Fazekas Judit (2007.): *Fogyasztóvédelmi jog,* Budapest, CompLex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft.
- Menyhárt Anna (2009.): *Hétköznapi fogyasztóvédelem*, Budapest, LIGA Szakszervezetek
- Jakab Éva (2000): Az árleszállítás mértéke a szavatossági perben. *Jogtudományi Közlöny,* 54/9. szám, 325-333.

- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:24. § (1)-(2) bekezdései, 6:147. § (1)-(2) bekezdései, 6:159. §-6:167. §
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény indokolása a 6:159. §-6:167. §-hoz
- A fogyasztó és vállalkozás közötti szerződés keretében eladott dologra vonatkozó szavatossági és jótállási igények intézésének eljárási szabályairól szóló 19/2014. (IV.29.) NGM rendelet
- Kúria GK 47. számú állásfoglalása
- 1/2012. (VI.21.) PK vélemény A hibás teljesítéssel kapcsolatos egyes jogalkalmazási kérdésekről
- BDT2004.1057.
- BDT2005. 1201.
- BDT2006. 1413.
- BDT2007. 1688.
- BDT2008. 1800.
- BDT2009. 2088.
- BDT2010/2178.
- BDT2011. 2446.
- BDT2011.2511.
- BH1992. 263.
- BH2008.116.

- BH2012. 94.
- BH2013. 242.
- BH2015. 62.